

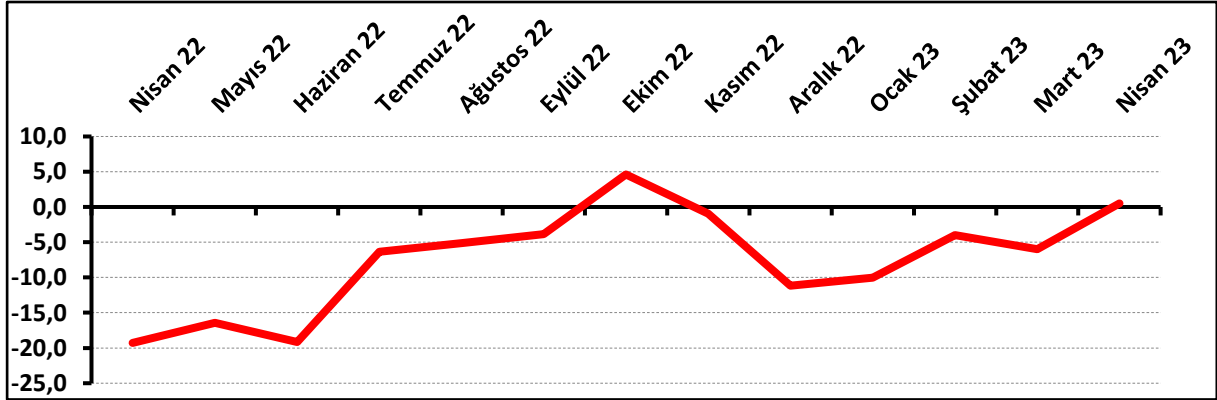
PERAKENDE GÜVENİ NISAN AYINDA ARTIŞ KAYDETTİ

TEPAV Perakende Güven Endeksi, 4-26 Nisan 2023 tarihleri arasında derlenen anket sonuçlarına göre, Nisan ayında bir önceki aya göre 6,5 puanlık, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 19,8 puanlık artışla 0,5 puan değerini aldı. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Nisan 2023'te yüzde 48,9'dan yüzde 34,6'ya gerilerken önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 17,6'dan yüzde 23'e yükseldi. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyen perakendecilerin oranı yüzde 87,9'dan yüzde 94,9'a yükselmiştir. "Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" sektörü Nisan ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Nisan ayı perakende güveninde en fazla artış Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaşandı.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla arttı

TEPE değeri, 0,5 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 19,8 puan, geçen aya göre 6,5 puan arttı. TEPE değerinin aylık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 13,6 puanlık, önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi göstergesindeki 11,5 iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin üzerinde olduğu yönündeki 5,6 puanlık değişim endekse olumsuz yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Nisan 2022 – Nisan 2023)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-14,9	-19,1	-19,6	-15,0	-19,2	-18,1	-16,9	-17,1	-6,1	-11,0	-11,6	-12,9
2022	-12,8	-9,4	-11,1	-19,3	-16,4	-19,2	-6,3	-5,1	-3,9	4,6	-1,0	-11,2
2023	-10,0	-4,0	-6,0	0,5								

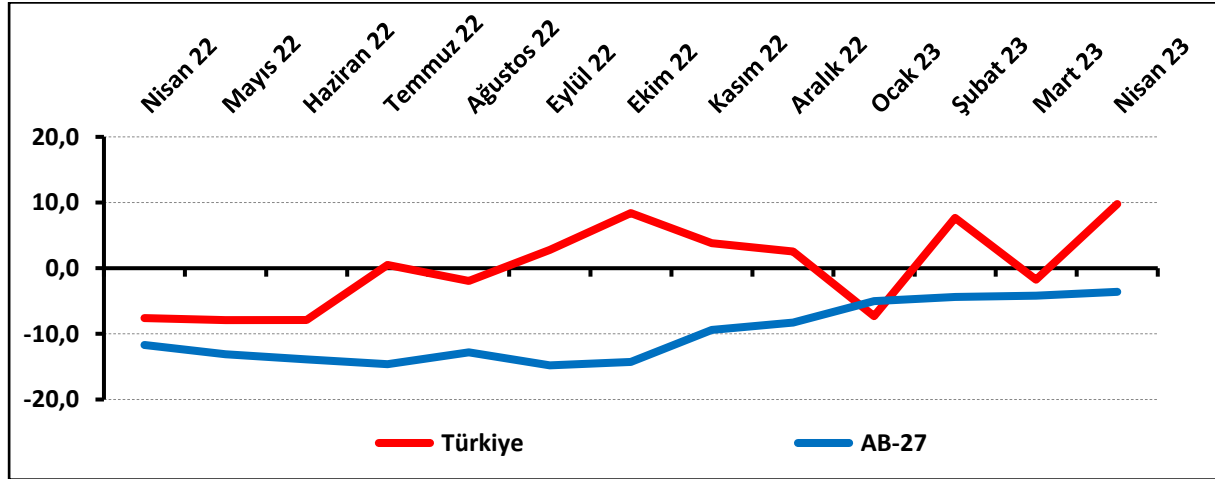
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Nisan 2023'te 9,8 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 11,5, bir önceki yılın aynı ayına göre 17,4 puan arttı.

Nisan 2023'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 23'ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken yüzde 7,9'u işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 69,1 oldu. İyileşme beklentileri mevsimsel geçiş, düşük sezonunun başlaması ve deprem sonrası toparlanma süreci; kötüleşme beklentileri ise yükselen maliyetler ve satış fiyatlarındaki artış, alım gücünün düşmesi, deprem felaketi ile gerekçelendirilmiştir.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Nisan 2022 – Nisan 2023)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

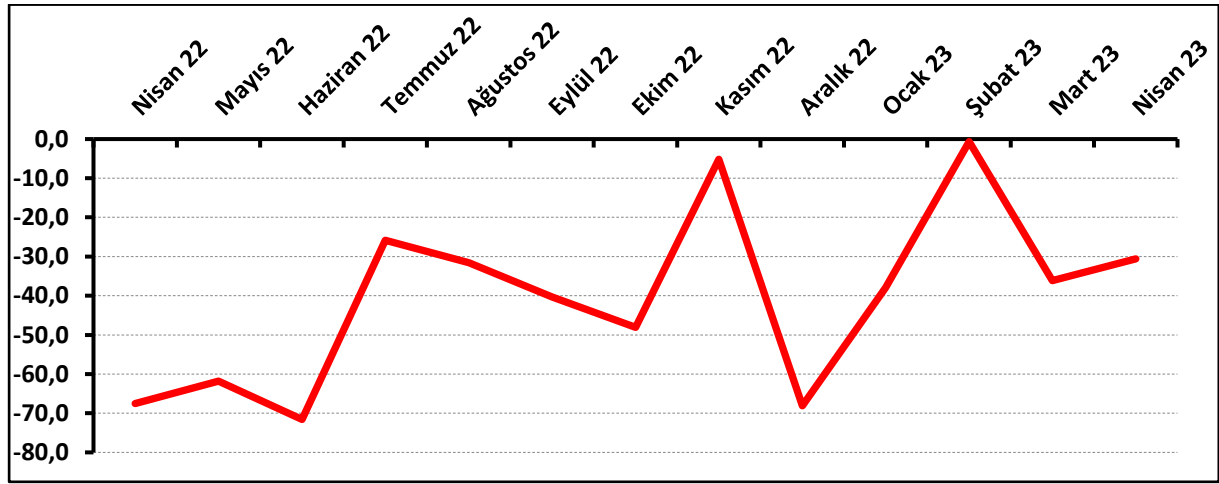
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-3,5	-9,9	-18,6	-10,1	-11,2	-12,6	-9,1	-11,7	-15,1	-19,7	-24,2	-30,1
2022	-13,7	-8,9	-5,0	-7,6	-7,9	-7,9	0,5	-1,9	2,8	8,4	3,8	2,5
2023	-7,3	7,7	-1,7	9,8								

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler geçen yıla kıyasla iyileşti ancak olumsuz görünüm korunuyor

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Nisan 2023'te -30,6 puan değerini alarak Mart 2023'e göre 5,6 puan, Nisan 2022'ye göre 36,9 puan arttı.

Nisan 2023'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 8,9'u geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 36,6 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 54,5 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Nisan 2022 – Nisan 2023)

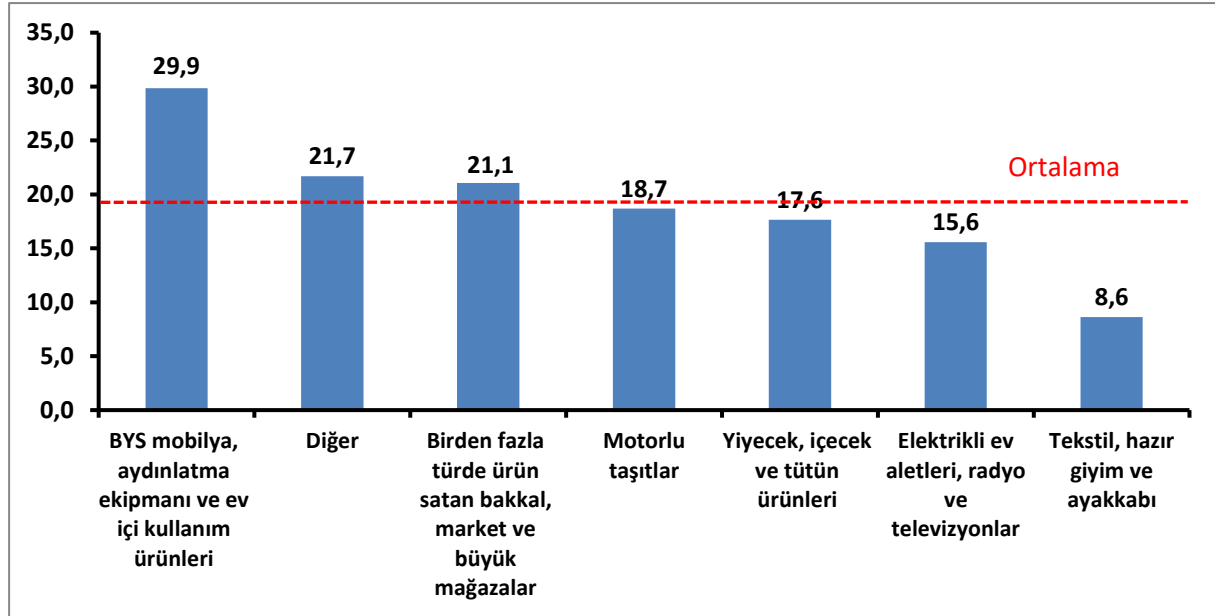
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-41,4	-38,0	-46,5	-44,2	-42,5	-49,6	-46,0	-47,2	-8,4	-9,9	-20,8	-36,7
2022	-49,7	-63,2	-62,3	-67,5	-61,8	-71,6	-25,9	-31,5	-40,3	-48,1	-5,2	-68,1
2023	-37,9	-0,7	-36,2	-30,6								

Perakende güveni en fazla “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Nisan 2023'te, geçen yılın aynı dönemine göre “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” ve “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” sektörlerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken “motorlu taşıtlar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörleri ise ortalamasının altında değer aldı.

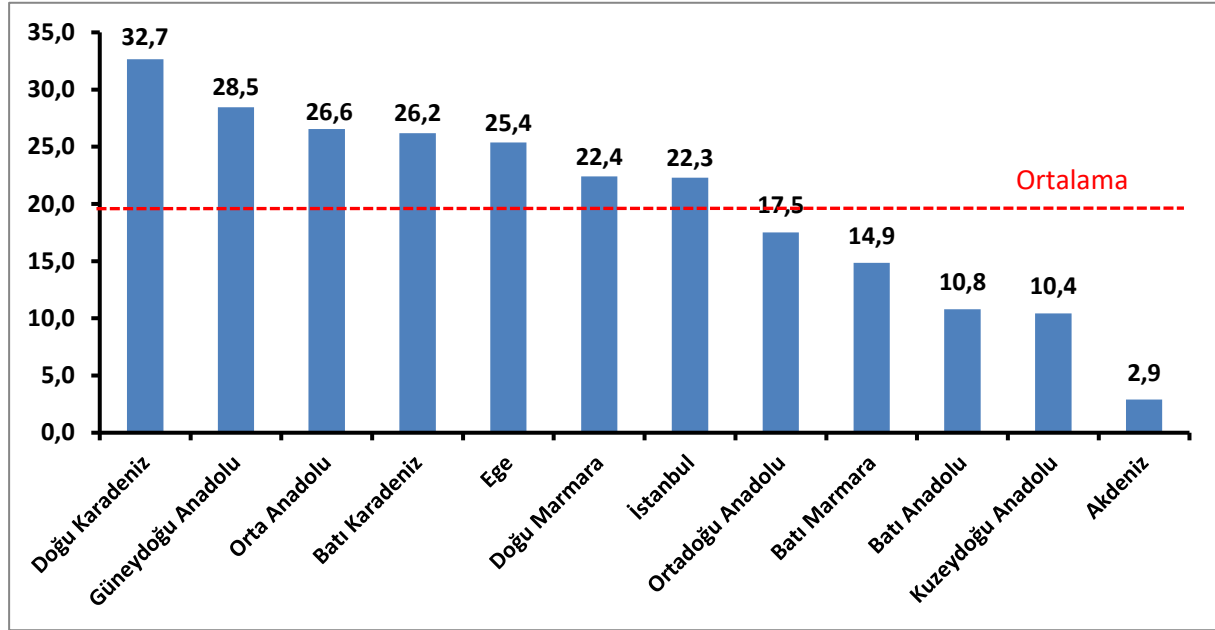
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE'nin Nisan 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en çok Doğu Karadeniz Bölgesi'nde arttı

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında Nisan 2023'te, Doğu Karadeniz, Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu, Batı Karadeniz, Ege, Doğu Marmara ve İstanbul bölgelerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken Ortadoğu Anadolu, Batı Marmara, Batı Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu ve Akdeniz bölgelerinde ise ortalamasının altında gerçekleşti.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Nisan 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendecilerin mevcut durum ve beklentilere ilişkin değerlendirmeleri geçen aya kıyasla iyimser

TEPE anketine soru bazında ve denge değerleri olarak bakıldığında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu karşılaştırmalarında olumsuz görünüm dikkat çekmektedir. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi ise en üst değere yakın gerçekleşti. Eğilimler incelendiğinde ise Nisan 2023'te, "mevcut stok düzeyi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Nisan 2022'ye kıyasla olumlu yönde değişirken "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise arttı. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise "mevcut stok düzeyi" dışındaki değerlendirme ve beklentiler Mart 2023'e kıyasla olumlu yönde değişirken "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 04/2022	Endeks 03/2023	Endeks 04/2023	Bir önceki aya göre değişim 04/2023	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 04/2023
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-65,0	-33,9	-20,3	13,6	44,7
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	14,7	17,7	12,1	-5,6	-2,6
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-27,2	-9,0	-1,1	7,9	26,1
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-7,6	-1,7	9,8	11,5	17,4
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-4,3	-2,8	0,0	2,8	4,3
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	73,3	86,9	94,9	8,0	21,6
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-67,5	-36,2	-30,6	5,6	36,9
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	-1,7	13,8	13,9	0,1	15,6

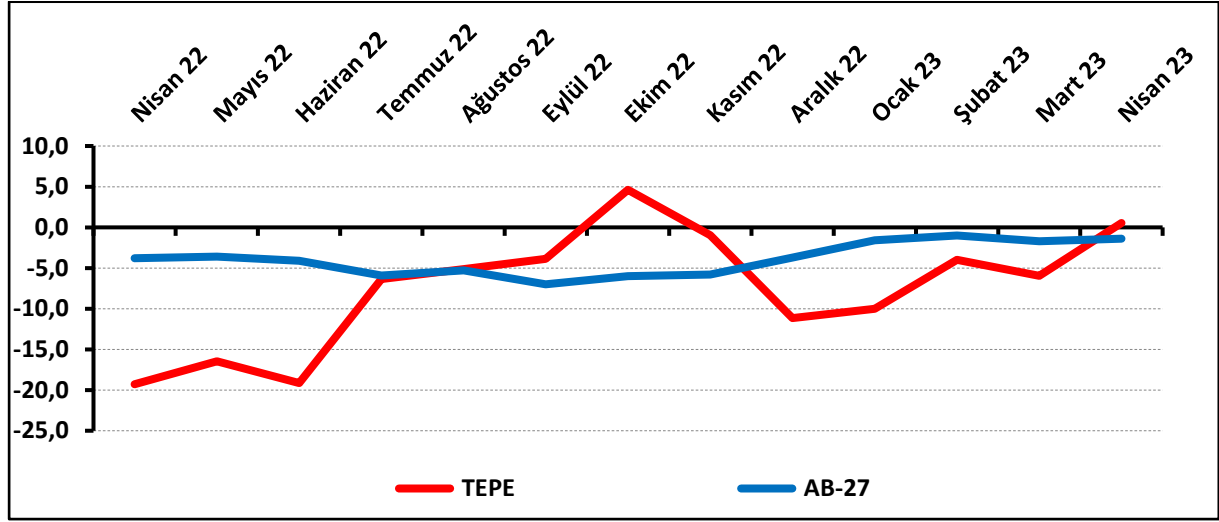
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı

Nisan 2022'den bu yana olumsuz görünüm gösteren ve negatif değerler alan AB-27 Perakende Güven Endeksi, Nisan 2023'te de -1,4 puan değerini aldı. Değişim, bir önceki aya göre 0,3 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 2,4 puan artış yönünde oldu. Öte yandan, Kasım 2022'de tekrar negatif değer alan TEPE, Nisan ayında tekrar pozitif alana geçti.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Nisan 2022 – Nisan 2023)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-13,7	-14,3	-9,3	-5,6	-2,4	5,4	6,4	6,6	4,8	5,1	5,4	2,9
2022	3,8	5,2	-2,1	-3,8	-3,6	-4,1	-5,9	-5,3	-7,0	-6,0	-5,8	-3,7
2023	-1,6	-1,0	-1,7	-1,4								

Nisan 2023'te perakende güveni yıllık değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde Nisan ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke Malta oldu. Malta'yı Yunanistan ve Türkiye takip etti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de 2,4 puan, Euro Bölgesi'nde ise 4,0 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde en yüksek artış Avusturya'da yaşandı; bölge ortalamaları ise AB-27'de 0,3 puan, Euro Bölgesi'nde 0,5 puan oldu. Türkiye'nin perakende güvenindeki yıllık ve aylık değişimlerinin AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Nisan 2022 ve Mart 2023'e göre)

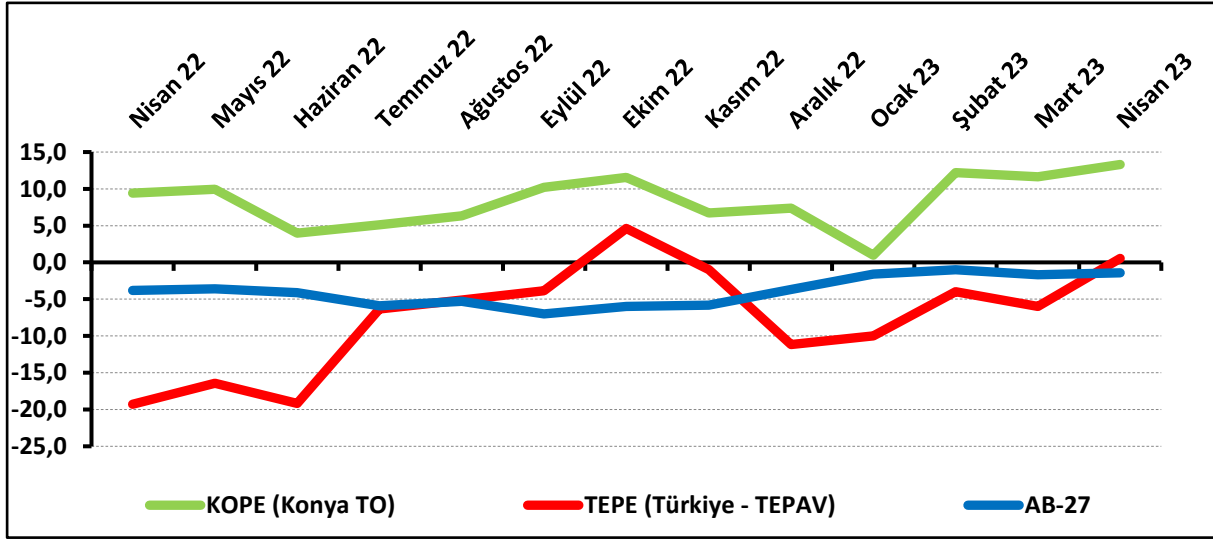
Ülkeler	Nisan 2022'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Mart 2023'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Malta	31,0	12,4
Yunanistan	26,0	3,1
Türkiye	19,8	6,5
Hırvatistan	18,0	10,5
İspanya	14,1	4,2
Litvanya	10,4	-0,9
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	9,8	1,4
İtalya	8,1	-1,6
Arnavutluk	7,6	-1,1
Karadağ	7,5	-2,5
Danimarka	5,5	-1,4
Fransa	5,4	1,7
Finlandiya	5,0	-1,5
Letonya	4,7	-2,4
Makedonya Cumhuriyeti	4,7	2,7
Euro Bölgesi-19	4,0	0,5
Hollanda	3,3	-2,9
Portekiz	3,1	-0,4
AB-27	2,4	0,3
Çek Cumhuriyeti	1,1	-3,4
Bulgaristan	1,0	0,8
Sırbistan	0,9	1,2
Polonya	0,2	0,5
Romanya	0,1	-4,0
Almanya	-1,8	2,3
Macaristan	-7,7	-1,5
Slovenya	-8,0	8,5
Avusturya	-9,1	12,5
Estonya	-10,6	3,4
Belçika	-16,5	-0,7
Slovakya	-17,0	2,1
İsveç	-32,4	-4,4

*Sıralama Nisan 2022 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Nisan 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 3,9 puan, bir önceki aya göre ise 1,7 puan artışla 13,3 puan değerini aldı. KOPE, Nisan ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Nisan 2022 – Nisan 2023)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-10,8	-10,6	-8,9	-5,6	-7,9	0,4	5,2	8,8	19,4	10,6	8,7	8,1
2022	10,5	3,2	3,4	9,4	9,9	4,0	5,1	6,3	10,2	11,5	6,7	7,4
2023	1,0	12,2	11,6	13,3								